

Madoille riittäisi maailmalla markkinoita JÄRVIRUO'OSTA UUSI KASVUALUSTA?

Kiteen Mato ja Multa Oy kehittää järviruokoon perustuvaa vaihtoehtoa kasvualustana. Onnistuessaan markkinat olisivat miljoonia euroja ja tonneja. Metsäpuiden taimetkin näyttäisivät kasvavan uudessa kasvualustassa. Yritys kasvattaa myös matoja kalastajille ja muille tarvitsijoille. Olisiko madosta myös ravinnoksi?

Teksti ja kuvat Vesa Martikainen

Kiteeläinen metsätalousteknikko **Aimo Turunen** oli 2010 käymässä vävyänsä, farmasian tohtori **Pekka Hoppun** luona Yhdysvalloissa. Siellä he näkivät kalastusliikkeessä neljän litran pussin, jossa mainostettiin, että lisää vain vettä ja kohta riittää onkimatoja.

Turunen ja Kiteelle palannut vävy Pekka Hoppu osallistuivat vuonna 2010 Joensuun

Tiedepuiston ideakilpailuun, ja olivat siinä Keski-Karjalan kehitysyritys KETIn alueen parhaat. Menestyksen myötä piti perustaa yritys, Kiteen Mato ja Multa Oy. Pääomistajat ovat Turunen ja Hoppu.

Sittemmin osoittautui, että matojen lanta on liian raakaa. Mikrobin pitäisi työstää matokompostiakin vielä kasveille kelpaavaan muotoon. Niinpä yrittäjät ovatkin kehittäneet ideaansa edelleen järviruokopohjaiseksi kasvualustaksi, jossa ei ole matojen lantaa. Toisena tuotteena on jo myynnissä ruokohelpipohjainen komposti- ja huussikuivike, jota Turunen kehuu parhaaksi markkinoilla.

Myös madot ovat edelleen tuotannossa ja myynnissä, ja kauppa käy. – Matoja menee. Enempi on kysyntää, mitä me on pystytty toimittamaan. Pitäisi pystyä satsaamaan kasvatukseen, niin kyllä siitä tuloja tulisi, Aimo Turunen arvioi.

Madoilla olisi tosi isoakin menekkiä, jos niitä vain pystyisi tuottamaan likimain määrättömiä määriä. Toki pystyisi, mutta investoinnit olisivat satoja tuhansia. Turusen mukaan yksi kalankasvattaja on kertonut tarpeekseen kalanrehua kymmenen tonnia kuukaudessa.

Hyönteisiä syödään jo, entä miten olisi matopihvi tai matopulla. Ainakin ravintoarvo ilmeisesti riittäisi.

– Itse asiassa madon proteiini on jopa parempaa kuin naudanlihassa. Proteiinia on yhtä paljon, mutta aminohapot ovat paremmassa muodossa, ihminen pystyy käyttämään sen paremmin, Aimo Turunen kertoo.

Kasvualusta kelpaa puillekin

Parhaillaan yrityksellä on menossa kesäkuussa alkanut ympäristöministeriön rahoittama hanke järviruokopohjaisten kasvualustojen sekä tuotantologistiikan kehittämiseen. Hanketta vetää hortonomi **Elli Ruutiainen**.

Kasvualustoja on ideoitu yli kolme vuotta, mutta Turunen toteaa, että Suomen kesät ovat lyhyitä tuotekehitykselle. On myös muistettava, että turvetta on jalostettu tuotantoon jo 50 vuotta.

– Kastelujärjestelmien muuntaminen on ehkä se kaikkein olennaisin asia. Useammin ja vähemmän kerralla.

Hän uskoo, että ensi kesänä tulee selko siihenkin myös ammattikasvattajia ajatellen. Kotipuutarhurillehan se ei ole ongelma.

Elli Ruutiainen teki kesällä kasvatuskokeita muun muassa vadelmalla, mansikalla ja salaattilla. Vadelmalla tulos oli kaikista paras.

– Viime kesän kokeiden perusteella on saatua sellaisia tuloksia kasvualustoilla, että alkaa olla jo turpeen tasoisia satotasojia.

Helsinkiläisessä ravintola Savoyssä on

onnistuttu osana kasvualustan tuotekehitystä hyvin yrttien parvekekasvatuksessa laatikoissa. Alusta on myös rikkaruohopaata kotipuutarhassakin yhden kesän, ja ravintola Savoy'n kahdeksannessa kerrok-

Madoille on enempi kysyntää kuin tarjontaa.

Järviruokojen laajamittainen keruu vaatisi uudenlaista konekalustoa. Nyt on pitänyt kokeilla monenlaisia menetelmiä.

Aimo Turunen sanoo, että ruokohelpeäkin tarvitaan sitten ihan eri määriä, jos heidän suunnitelmansa toteutuvat.

Kourallinen maanmuokkaajia. Madot ovat elintärkeitä maaperän kunnossa pitäjiä, ja niitä on myös helppo kasvattaa. Ravinnoksi käy esimerkiksi perunankuorinnasta jäävä massa.